СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 7. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 11 січня 1933.

VOL. XLI. No. 7. Jersey City, N. J., Wednesday, January 11, 1933. THREE CENTS.

ПРОТИ ПІДВИШКИ ДОХОДОВОГО ПОДАТКУ

ВАШИНҐТОН. — Демократи не відважаться наразі запропонувати конгресови ухвалу нових податків крім податку від пива. І не буде підвищення доходового податку, бо проти цього є загальний сентимент цілого населення.

А що є буджетовий недобір, то треба буде взятися до заведення дальших ощадностей.

НЕМА ЗГОДИ ЩОДО ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Судейський комітет предложив сенатови резолюцію, яка заявляється за змодифікуванне знесення 18 поправки.

Та Ґарнер і демократи палати послів є проти цеї пропозиції, бо вона не є згідна з партійною програмою.

РУЗВЕЛТ КОНФЕРУВАВ 5 ГОДИН ЗІ СТИМСОНОМ.

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Секретар стейту Генри Стимсон, відвідав нововибраного президента Рузвелта і відбув з ним 5-годинну конференцію, на якій порушено всі міжнародні проблеми. Обидва заявили, що дуже задоволені з цеї розмови, але ніхто з них не подав, про що саме була мова.

КУЛИДЖ ЗАЛИШИВ СПАДОК ЖІНЦІ.

НОРТГЕМПТОН. — Між паперами помершого бувшого президента Кулиджа знайдено тестамент, у якім він назначив свою жінку спадкоємницею. Остале по Кулиджі майно обчисляють на $500,000.

ЗА НОВИЙ ЧАРТЕР ДЛЯ НЮ ЙОРКУ.

ОЛБАНІ. — Леґіслятурний комітет, який 20 місяців розслідував адміністрацію міста Ню Йорку, предложив леґіслятурі звіт, який підписали всі републиканські члени комітету. В тім звіті запропоновано для Ню Йорку новий чартер, який повинен бути предложений в травні населенню міста до приняття шляхом референдума. Чартер цей має звільнити місто від політичної опіки Тамані Гол, а далі від розтратної господарки, нездарности і корупції.

В ОБОРОНІ ЖІНОК І ДІТЕЙ.

НЮ ЙОРК. — Понад 50 ріжних організацій заявилися на конференції за законодавство, яке забезпечило би 44 годинний тиждень праці й мінімум заробітної платні для жінок і дітей.

МОРД З ПІМСТИ ЧИ З ЗАЗДРОСТИ?

НЮ ЙОРК. — Штилетом пробито груди 4-місячного Френка Камарана, коли він спав у колисці. Злочинця не спіймали. Догадуються тільки, що це зробив хтось з пімсти, або з заздрости.

КУБА ЦЕНЗУРУЄ АНҐЛІЙСЬКІ ЧАСОПИСИ.

ГАВАНА. — Заведено цензуру на анґлійські часописи. Це перший того роду випадок в історії републики. Уряд каже, що цензуру заведено тому, що ті часописи передають неправдиві відомости про адміністрацію краю.

СЕНАТ СКЛОННИЙ ВИЗНАТИ СОВІТИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора, довголітній оборонець справи визнання совітів, готов бути свідком дійсного визнання, яке обстоює тепер половина сенаторів. Палата послів не буде тут мати слова. Бо вистарчить, коли Рузвелт заіменує представника до совітів, а сенат його затвердить.

НАЗВАЛИ СЕБЕ „БРЕХУНАМИ".

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Джансон закинув сенаторови Борі, що він добре знав, що Гувер хоче проголосити мораторію. Бора заявив, що довідався про те з часописів. Оте непорозуміння довело обидвох сенаторів до гострої виміни слів, підчас якої чути було слова „неправда", а потім „брехня". Кажуть, що вже давно не був сенат свідком такої горячої дебати.

ДОПОМОГА, АБО НЕСПОКОЇ.

НЮ ЙОРК. — Поліційний комішенер Мулруні запевняє, що буде спокій у місті, якщо буде можна виживити людей, позбавлених роботи і засобів до життя. Інакше мусить прийти до заворушень. Щоби того не було, допомоговий комітет мусить дістати грошеві засоби, потрібні для ратування безробітних.

АТАКУЄ ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ.

ОЛБАНІ. — Сенатор Джан Мек Кол. каже, що нема фондів на ратунок безробітних, а організації, які займаються допомоговою акцією, видають $211,180 на платні й адміністрацію.

ДОВГИ ПЕРЕШКОДОЮ ДО ЗАМИРЕННЯ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Мейрі Вулі, президентка Мавнт Голіок Каледж і американська делеґатка на міжнародню конференцію світового розброєння, каже, що непорозуміння, яке поставило через воєнні довги, є тепер найбільшою перешкодою, щоб довести справу розброєння до успішного кінця.

ПАМЯТАЙМО, ЩО РІЗДВЯНУ КОЛЯДУ ПРИЗНАЧУЄМО ЗАВЖДИ НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ

ЖЕРТВИ СЛАТИ НА ТАКУ АДРЕСУ:

„OBYEDNANYE"

P. O. Box 122. Hudson Termirnal, New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКА РАДІО-ПРОГРАМА В БОФАЛО, Н. Й.

Український Нац. Хор „Бандурист" української православної церкви під орудою о. С. Мусійчука в Бофало, Н. Й., відспіває українські коляди і щедрівки зі стації: **WKBW (1480—202), в суботу на український Новий Рік, дня 14 січня 1933, від год. 3.30 до 4.00 пополудні.** Це найбільша стація в Бофало, яка дає програми по всій Америці й Канаді.

В програму входять пісні: Бог предвічний, Радість нам ся явила, Дивная новина, Нова радість стала, Ой сивая тай зазуленька і Ой в Єрусалимі рано задзвонили. Жіночий хор відспіває: Чи дома, дома бідная вдова, а мужеський хор: Ходив, походив місяць по небу (останні дві з драми „Ой не ходи, Грицю").

ПЯТИКРАТНЕ ВБИВСТВО.

В місцевости Енгусвіл, Ман., канадійська державна поліція арештувала паню Яцаб і Фреда Ставнишина під замітом убийства, якого вони обоє доконали на неправного ложа немовлятах, котрі вони зараз по народженню вбили і закопували в землю.

Яцаб, якої муж від довшого часу перебував у Злучених Державах, навязала в відсутности мужа любовні зносини зі Ставнишином, фармером з околиці Енгусвіл, який від 14 літ був вдівцем. Любовні зносини не були без наслідків, бо пані Яцаб привела на світ за 4 роки пятеро дітей.

Щоб не допустити до скандалу, любовники зараз по народженню кожної дитини доконували морду на немовляти через удушення. В цей спосіб вони зґладили зі світа пятеро дітей.

На слід злочину поліція попала через анонімний лист, у якім доносилося про пятикратний морд. Догадуються, що донос походив від пані Яцаб, яка хотіла в цей спосіб пімститися на Ставнишинові, котрий останніми часами остиг у своїй любови до Яцаб.

Коли поліція явилася в домі пані Яцаб, вона без довгих допитів до всього призналася і вказала місце, де були закопані трупи немовлят.

ВСТАЛА З ГРОБУ.

Перед кількома днями один богатий з семигородського села, Нодьперенте, похоронив свою дружину, а до її труни, як це є звичаєм у тих околицях, вложив біжутерію великої вартости. Ще того самого дня при сумерку три злочинці відкопали могилу, щоби забрати клейноти. Нагло груна відчинилася, покійна піднеслася і тихим голосом спитала злодіїв, що сталося. Один злочинець з приводу тієї сцени дістав нервовий атак, а два втікли. „Покійну" перевезли зараз до лічниці й лікарі стараються усіми силами вдержати її при житті.

ЗАКОН ПРОСТИТЬ, АЛЕ БОГ НІ.

Перед лавою присяглих у Меґединцях (Буковина) відбувався процес проти трох обвинувачених, що вбили одного чоловіка й ограбили його майно. Двох обвинувачених засудили на кількаліттю вязницю, а одного увільнили. Цей прийшов до дому, грався з дітьми, тішився, що дістався на свободу, й нагло помер. Селяни толкують собі смерть цього чоловіка так, що закон йому простив, але Бог не простить нічого.

ЗАБОРОНИЛИ ПЛЕКАННЯ МАКОВИХ ЦВІТІВ.

Урядники Департаменту Рільництва Брітіш Коломбії діставали багато запитів про плекання макових цвітів, особливо тих великих червоних, які так гарно ростуть у Брітіш Коломбії.

Зразу урядники тішилися таким заінтересуванням огородництва, але коли запити ставали щораз частіші, й то від бувших азійських мешканців, які не занималися передтим такими річами, вони стали підозрівати таке плекання макових цвітів.

Імпортація сушених макових головок була зразу також загадкою для департаменту, особливо коли спроваджували їх особи, які звичайно не потребують їх. Зачали справу розслідувати й поліція розяснила її.

Великі червоні макові цвіти Брітіш Коломбії містять три рази стільки морфіни, як законно може мовке продати аптикар у лікарських препаратах. Їх наркотичний зміст не ріжниться дуже від ростин „папавер сомніферум", яка є підставою опію на Далекім Сході.

З тої причини заборонили плекання маку й торговлю маковими цвітами на підставі Наркотичного Акту.

СТРАХ УЗДОРОВИВ ЇЇ.

В селі Місьняни біля Вильна Ядвиґа Кулецова від двох літ лежала в ліжку спаралізована. Кілька днів тому 5-літній синок бавився вогнем і підчас тієї забави почала горіти на ньому одіж. Недужа так злякалася, щоби хлопчина не згорів, що вискочила з ліжка й вратувала синка. Від тієї хвилини недуга якби десь щезла й Кулецова почувається здоровою.

НЕ ХОЧУТЬ КАТЕХИТА...

У жовківській семикласовій школі нема від 2-ох місяців українського катехита. Хоч епископ дав місію навчання одному з отців Василіян, проте кураторія не хоче на те погодитись. Діти ходять на польську релігію. Колиж наміцений катехит хотів приватно вчити, управителька школи заборонила, щоб діти ходили до монастиря на науку релігії.

ВЕДМІДЬ ЗАЖЕР СТАРОГО ДЕРЕВОРУБА.

Далеко в північно-західній части Канади, в території Юкон, мала місце страшна траґедія.

В однім з лісів далекого Юкону був занятий 75-літній Джан Мек Доналд. Він там рубав ліс і з того робив скромне життя. Кілька миль від місця його праці мешкав у лісовій кемпі його наставник, Г. А. Френсис.

Десь у половині жовтня Френсис зайшов до кемпи Джана Мек Доналда, однак не застав його в кемпі. Також не бачив його при праці. Занепокоєний тим, почав Френсис шукати старця. За кілька хвиль пошукування попав він на труп Мек Донелда, якого на смерть загриз ведмідь.

Френсис затягнув трупа до кемпи й удався до найближчої поліційної стації, щоб там повідомити про випадок. По деякім часі Френсис прийшов з поліцаєм на місце траґедії. Та на превелике здивування оба вони не знайшли в кемпі трупа Мек Донадла. В міжечасі той сам ведмідь, який загриз Мек Донелда, вирвав лабами і виґриз у стіні в кемпі діру, вліз крізь неї до середини, звідтам витягнув трупа Мек Донадла і його дорешти пожер, оставляючи на снігу останки і кости з трупа.

В звязку з повищою новинкою доносять, що в території Юкон цеї зими дуже мало є ягід, якими ведмеді кормляться. Через це зголоднілі ведмеді дуже загрожують життю самітників ловців і лісових робітників.

БЛОЩИЦІ І ЛЮДИНА.

Відомий дослідник галапасів Е. Рівней розслідив ближче, в який спосіб орієнтується блощиця і що її примаює. Отже близькість огрітих предметів викликує рух блощиць; вони витягають свої ссавця і пробують „кусати". Голодні звірятка реаґують на тепло сильніще. В кімнатній температурі 22—23 ступнів Цельзія людські пальці побуджують блощиці з віддалі 4 центиметрів протягом півтори мінути. Чим вища температура, тим більше рухливі ці людські галапаси. Також запах (волосся!) ділає на блощиці, але алярмуючим і орієнтуючим чинником є для блощиць підвищення температури біля їхньої добичі (чоловіка), а змисл нюху є тільки помічним засобом. Блощиці лазять радше по нерівних, шорстких поверхнях, а вминають гладкі. Мокрих людей зовсім не чіпають.

АНОНС НУЖДАРЯ.

На вулицях Варшави викликав сензацію молодий винуділий чоловік з табличкою на грудях. „Приймаю всяку роботу". Варшавські часописи зазначують, що в Польщі було вже кілька випадків, що безробітні так шукали праці.

СТАЛІН ПОТІШАЄ ГОЛОДНЕ РОБІТНИЦТВО ТА СЕЛЯНСТВО ПОЛІПШЕННЯМ

БУДЕ ДАЛІ ПРОДОВЖУВАТИ ПОЛІТИКУ НИЩЕННЯ „КЛЯСОВОГО ВОРОГА".

МОСКВА (СССР). — Нарешті ґазети оголосили довго ожидану промову Сталіна, яку він виголосив на надзвичайнім засіданню Центрального Комітету Комуністичної Партії та Центральної Контрольної Комісії. Вже 18 місяців Сталін публично не виступав, а тому його промови вичікували з великим зацікавленням. Сподівалися, що Сталін накреслить у ній нову програму дальшої політики партії в Росії. Та сподіванки не виправдалися. Сталін лише підвів підсумок тому, що зроблено для виконання пятилітнього пляну, й заявив, що політика безоглядної соціялізації всього життя в Росії буде провадитися далі.

Міжтим Сталін ствердив, що російські маси, не вважаючи на те, що пятилітка майже закінчена, перебувають у тяжкому стані. Пояснює це Сталін тим, що в часах першої пятилітки російському урядови довелося багато часу й сил присвятити організації оборони Росії та збудуванню заведень, потрібних для тієї оборони. Сталін каже, що тепер радянська влада зверне свою увагу на поліпшення становища широких мас народа. Він говорить, що боротьба з клясовим ворогом буде провадитися далі, й то не лише в Росії, але й поза її межами.

ПОВСТАННЯ ЧЕРВОНИХ ЗЛОМАНЕ.

МАДРИД (Еспанія). — Після того, як у багатьох місцях, де комуністам та анархістам пощастило тимчасово захопити владу в свої руки, знову привернено владу републиканського уряду, можна сказати, що спроба червоних захопити владу в свої руки потерпіла невдачу. Тепер переводять по всій країні арешти активних комуністів та анархістів. До цього часу нараховують трицять сім жертв повстання.

Уряд певний, що йому скоро пощастить остаточно справитися з бунтарями, яких виступи ідуть на користь реакції. В багатьох випадках при вгамуванню повстання військо й поліція стріляли у ворохобників.

БОРОТЬБА В ІРЛЯНДІЇ ЗАГОСТЮЄТЬСЯ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Після того, як у кількох випадках сторонники Де Валери не дали говорити сторонникам Косґрейва, з команди „Білої Армії" заявлено, що армія буде охороняти свободу слова й не буде допускати до розбиття віч партії Косґрейва сторонниками Де Валери.

Сам Де Валера гостро осудив методи своїх прихильників і заявив, що його уряд старатиметься забезпечити всім в Ірляндії свободу слова, а особливо в часі виборів.

ШЛЯЙХЕР ПЕРЕГОВОРЮЄ З ГІТЛЕРОМ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Бувший канцлер фон Папен зробив докладний звіт зі своїх переговорів з Гітлером та з промисловцями, які підтримують гітлерівський рух. Він каже, що промисловці заявили, що коли Гітлер не відмовиться від своєї політики „все або нічого!" то вони не будуть фінансувати далі його руху.

Разом з тим промисловці просили переказати фон Шляйхерови, що вони незадоволені з його політики, прихильної робітництву. Цими днями має відбутися побачення фон Шляйхера з Гітлером.

АНҐЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА НА ДОПОМОГУ МАГАРАДЖІ.

ДЕЛІ (Індія). — На допомогу магараджі провінції Алвар влада відправила 1,000 жовнірів піхоти, кінноти й панцирних тенків британського війська. Невеличка армія магараджі не може справитися з повстанцями, які підняли бунт проти свого правителя.

ЯПОНЦІ ЗАКРІПЛЮЮТЬСЯ В РАЙОНІ ШАНҐАЙКВАНУ.

ТОКІО (Японія). — Сильний відділ японської армії захопив у свої руки місто Чіюмінеков, яке лежить при самім китайським мурі. Місто захоплено майже без спротиву зі сторони Китайців. Через це місто завжди до Манджурії переходили численні організатори повстань проти манджурського уряду та шпиґуни.

Захопленням цього міста Японія полекшує свої операції в провінції Джеґол, щоби приєднати її до Манджурії.

КРІЗА РУМУНСЬКОГО УРЯДУ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Після того, як король відмовився звільнити з цивільної адміністраційної служби кількох ґенералів, Маню заявив, що він готовий зрезиґнувати з цілим урядом. Тепер Тітулеску старається знайти вихід, щоб не допустити до кризи кряду.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯПОНЕЦЬ ПРО ЯПОНСЬКІ ЗМАГАННЯ

У тій самій Женеві, де не так давно японський представник розбирав українські жалоби проти окупантської Польщі зприводу „пацифікації", інший представник того самого народу виправдує тепер Японію за її наступ проти Китаю та за загарбання Манджурії під свій протекторат.

Японський посол, Йосуке Мацуока, заявив у своїм інтервю, що отсе Японці відчувають, що вони призначені на те, щоби стати новим Месією, щоби відродити цілий світ духово й інтелектуально. Вони не хочуть тільки брати від світа, а признає, що взяли від Заходу механізм і матеріялізм, але хочуть бути в положенню, щоби світови щось дати з японської душі.

По тім фільософічнім вступі представник Японії заявляє, що Японія забрала вправді Манджурію, але не у військовім чи моральнім змислі. Бо за окупацію чи мандат вона дала Манджурії принципи самоуправи, поступу і духовости. В той спосіб, каже він далі, Японія ратує Манджурію і зливає в ній ріжні народи в одну цілість. А відроджена Манджурія може ще колись спасти цілий Китай, від якого її відірвано тому, бо там хаос і анархія.

До тих цікавих „мотивів" додав ще японський представник інші. Мовляв, Японія мусить держати Манджурію, щоби забезпечити себе перед наступом Росії, а навіть Росії й Китаю разом. Крім того, каже далі японський політик, треба Японії мати запілля, бо ануж прийдеться вести війну на морю з якоюсь сильною морською державою. І не треба забувати, що населення Японії дуже зростає. Вправді ота проблема мусить бути розвязана при помочі соціяльних реформ у самій Японії, але всеж таки треба мати на увазі, що Манджурія, а також дальші землі, можуть забрати Японії кілька міліонів населення, яке забрало би вправді чужу землю, але зате занесло би там — японську душу.

Японія, на думку її представника до Ліґи Націй, є одинока дійсна сила в Азії, яка доводить Азію до порядку. За те Европа і Ліґа Націй повинні бути вдячні Японії, бо інакше, без неї — готові в анархічнім Китаю повирізувати всіх Европейців. А вкінці, питається японський представник, яким правом має Европа чи Ліґа Націй мішатися до спору Японії з Китаєм? Це справа Азії. А в Азії одинока Японія то сила, отже справа вирішена. І на таке дійсно виходить. Японія робить, що їй подобається, бо рішає сила, а не паперові договори проти війни, чи якісь протести.

КАРТИНИ З ОРҐАНІЧНОЇ ПРАЦІ В РІДНІМ КРАЮ

(Надіслана стаття).

Секретар філій „Просвіти" **Б. Велигорський,** що має знаменитий перегляд над станом кождого села в повіті, подав низку примірів, з якою то ненавистю відносяться Сельроби до „Каменярів". І так, коли „Каменярі" з Перерова і Королівки ішли в гості до „Каменярів" у Семаківцях, то семаківські Сельроби кидали на них камінями.

В Корничі знову Сельроби вже заломилися і переходять на сторону „Каменярів". Ми повинні тим селянам, що властиво з несвідомости попали поміж Сельробів, вияснити, що як Сельроби так і всякі інші комуністи є властиво **москвофілами,** бо годяться мовчки і без протесту на панування Москви над Великою Україною і на страшне визискування її Москвою. А то загал таких наших наївних сельських Сельробів навіть справи собі з цього не здає.

Б. Велигорський звернув також увагу на це, що треба конче старатись про це, щоб і дівчата вписувались масово до „Каменярів", та щоби мали там свою осібну секцію, та щоби вчились відповідних дівочих вправ, з котрими могли би потім виступати на всіляких національних святах і фестинах.

Д-р К. Трильовський звернув увагу на це, що власне 15. серпня цього року минуло **40** літ, коли на радикальній конференції в Коломиї по основній дискусії ухвалено, що було би пожаданим закладати **аграрні кооперативи,** котру то думку підніс ще передтим Іван Франко в своїй поезії „Гадки на межі". Однак така спілка аграрна мала би повстати лише на підставі **добровільного договору** поміж самими власниками ґрунтів, а не на підставі **насильства, розстрілювань** і висилання на **невільничу** роботу на Соловки — як це роблять большевики з нашими селянами на Великій Україні.

Не маються отже чого Сельроби хвалити, бо галицькі Українці вже 40 літ над цим думали, хоч мордування і нищення селян-ґаздів цілком не лежало у їх пляні.

Гдуже ще той темний, котрий думає, що така суспільна реформа є можлива, коли цілий народ є порабочений. Отже першою умовою такої реформи є політична свобода.

Прямування до неї є получене з наукою нашої рідної історії, щоби переконатись, щоби пізнати, як то наші предки за свободу боролися. До тої цілі веде передовсім читання історичних повістей, таких, як **„Тарас Бульба"** і як оповідання **д-ра А. Чайковського.** Вони повинні бути в бібліотеці кождого товариства „Каменярів"*). А „Кобзаря" Т. Шевченка повинен мати таки кождий „Каменяр" для себе.

Старший уже селянин (а покінчив ґімназію) **М. Лаврук** з Іспаса бажав, щоби було якнайбільше близьких зносин між міськими „Каменярами" і сільськими. Також треба старатись про це, щоби товариства молодежи не вироджувалися в якісь „клюби танцюристів", що поза танцями нічого важнішого не бачить.

Б. Велигорський підніс ще, що в „Каменярах" треба доконче закладати **курси для неграмотних,** бо це є велика наша рана.

Тимчасом радила **„комісія матка",** зложена з селянина Коцаби-Коцабенка, д-ра Трильовського і д-ра Кузьмича. На її внесення вибрано нову управу повітового „Каменярського" Союза. Головою став адвокат д-р І. Новодгорський, заступником голови пані Настя Микитчукова, а дальшими членами управи: редактори Д. Корбутяк і З. Стефанів, та секретар адвокатський В. Калявський, бувший заслужений голова коломийських місцевих „Каменярів". А треба знати, що є це дуже рухливе товариство, що має **над 80 членів,** головво ремісників та міщан. Має воно також свій хор і незадовго влаштовує ювилейне свято в честь Богдана Лепкого.

—o—

Загальне враження з тих повітових зборів „Каменярських" було дуже потішаюче. Молода селянська ґенерація рветься до діла, до поступу. Є очевидним, що ніякі переслідування її не зломлять, хоч новий закон про товариства, що зачне обовязувати уже з новим роком — отвирає браму до всяких можливих докучувань.

Навіть основування нових товариств буде получене з трудносщами, бо буде залежати від влади, чи узнасть основання даного товариства **за корисне.** Можемо собі отже представити, як це буде виглядати.

Але покищо — дихаємо ще тих пару тижнів на підставі старого австрійського закона зперед 65 літ!

Для ілюстрації „Каменярської" роботи подам тут шановним читачам ще й короткий звіт про **свято в память Івана Франка** в місточку **Гвіздци** (20 кільометрів від Коломиї).

Урядили його спільно два товариства: „Каменярі" з сусідного села Остапківців і Народний Дім в Гвіздци при помочи рідношкільних курсів в Остапківцях.

Реферат про Франка яко громадянина виголосив д-р К. Трильовський та напровадив у нім цілу низку таких висказів Франка, що повинні бути просто нашими національними заповідями.

Приватні курси „Рідної Школи" істнують в Остапківцях ще не цілих два місяці, але учителька їх, справжня піонірка **Славка Романюківна,** осягнула вже надзвичайні результати. Діти прекрасно деклямували та відбували ґімнастичні вправи, співаючи відповідні (Січові!) пісні.

Дуже подобались численно зібраній селянській публиці **вправи хлопчиків шабельками.** Саля загреміла від оплесків! Та всеж таки найбільше враження зробила збірна деклямація остапковецьких „Каменярів" славної поезії Івана Франка **„Каменярі".**

На сцену вийшли 10 жвавих парубків і одноголосно, з відповідною інтонацією, виголосили вони ті могучі слова Франка, що були уже заповітом для двох ґенерацій українських поступовців, а тепер набирають ще більшого значіння, ніж те, яке мали перед 55-ма роками.

Не було це легким завданням вивчити так той цілком сирий матеріял, але молодому Петрови Трильовському якось це щасливо повелось.

Та не так легко пішло панні Славі Романюківній. Коломийський інспектор Бяловонс (перед 10-ма роками був він ще **Білоусом!**) заказав провадити ті рідношкільні курси в Остапківцях — і власне, коли пишемо отці слова — вона поїхала до повітової „Рідної Школи" в Коломиї з просьбою о ратунок і захист від пана Бяловонса.

Отже й маєте, американські Браття, пару картин з нашої „орґанічної праці" в Рідному Краю і з наших гараздів. До Вас належить помагати нам після змоги — і передплатою краєвих часописів і спроваджуванням українських книжок, видаваних в краю, а що найважніше: добровільними датками на „Рідну Школу" до рук американського „Обєднання".

Іван Гуцуляк.

Кінець.

*) Хто хоче дістати славну повість „Тарас Бульба" і пачку козацьких повістей А. Чайковського — най пришле 1-го доляра в реджістрованому листі (в двох зліплених ковертах) на адресу: „Покутська Книгарня" в Коломиї.

У ГОРАХ КАРПАТАХ.

Хто не бував в Бойківщині,
У горах Карпатах?
Хто не знає, як там гарно
Співають пташата?

Там висока гора Пікуй
Гордо споглядає,
Ліси-бори зеленіють,
Соловій співає.

Сонце мило світить, гріє,
Вітрець повіває,
А вівчарик на сопілці
Мило виграває.

Пригадує все минуле
І вчора і нині,
Як то в ріднім краю мило
На тій Бойківщині.

А Стрий річка із Бескиду
Швидко випливає,
Пливе собі вниз бадьоро
Й до Дністра впадає.

В Бойківщині хлопці й дівки
Гарно ся вбирають,
Українські рідні строї
Все ся їх тримають.

А як підуть коломийки
Парубки й дівчата,
Заспівають „верховини" —
Аж здрігнеться хата.

Тож поїдем, пане брате,
Межи тії Бойки,
Де музика гарно грає,
Скачуть по легоньки.

Йосиф Сидор.

ГАРНИЙ ВОДОНОС

(Турецьке оповідання).

Колись давно падишах і везир мали кожен по одній дочці. Раз вони визирали крізь вікно та розмовляли, аж тут вулицею надійшов гарний водонос. Падишахова дочка сказала:

— Гарний водоносе, гарний водоносе, везирова дочка гарна, чи я?

Гарний водонос сказав:

— Княжно, ви обі гарні, одначе везирова дочка ще гарніша.

Потім він пішов собі далі. За це падишахова дочка дуже була люта на везирову дочку. За якийсь час вона занедужала та положилася до ліжка. Падишах покликав лікарів і годжів (священиків). Вони оглянули дівчину. Дочка дала лікарям пригорщу золотих грошей та сказала до одного:

— Скажи мойому батькови: „Коли вона не напеться крови везирової дочки, то нема ратунку".

Лікар зараз пішов до падишаха та сказав:

— Мій падишаху, коли вона не напеться крови везирової дочки, вона не виздоровіє".

Падишах сказав переказати це везирови. Везирови було жаль дочки. Тому він зарізав молоду кітку та післав туди її кров. Потім дав зробити скриню з горіхового дерева, що замикалася з середини, вложив до неї дівчину і виніс її на Бітбазар на ліцитацію. Саме переходив туди той гарний водонос, побачив скриню, приступив до ліцитаційного службовця, дав гроші та забрав скриню. Потім дав скриню носильникови, пішов додому та поставив скриню в спальні. Раненько водонос вийшов із хати. Дівчина вийшла зі скрині, позамітала хату гарненько, застелила ліжко тай знову сховалася в скрині. Вечором вернувся гарний водонос і бачить, що хата заметена, а ліжко застелене. Думає собі:

— Хто це нині заходив сюди?

Вкінці поклався спати. Рано знову вийшов із хати. Як і передше дівчина позамітала в хаті та застелила ліжко. Вечером знову поклалася в скриню. По тім знову прийшов гарний водонос і бачить — ліжко знову застелене. Подумав хвилину, потім підійшов до скрині тай каже:

— Гей, ти непотрібе, вийди, хтоб ти не був.

Ніщо не ворохнулося. Водонос знову поклався спати. Рано приніс він мяса від різника, поставив його в кімнаті тай каже до себе: „Як Бог дасть, зварю собі". Потім він встав і вийшов.

Дівчина вийшла зі скрині, позамітала, зварила мясо, поклала на тарілку та взялася прати білля. Аж тут нараз входить гарний водонос і бачить, що дівчина пере білля. Як дівчина побачила його, скрикнула: „Ах!" і накрила лице полою спіднички. Водонос каже: „Моя княжно, тепер ти моя, а я твій; ти не втечеш мені; ти сподобалася та припала мені до серця. Зараз привів кількох людей і одружився з дівчиною. Вони кохалися.

Одного дня навантажив гарний водонос сорок мулів грішми та післав дівчину до своєї матері. Дівчина пішла там і жила в неї. Раз люди з дільниці міста написали до гарного водоноса: „Твоя жінка стала хльоркою". Гарний водонос узяв великий ніж і вибрався до дому жінки. Як ступив у двері, дівчина вийшла напроти нього із золотим ліхтарем у руці. Як чоловік хотів її вбити, вона кинулася в потік, що плив перед хатою. Потік заніс її до моря. Там три рибалки рибу ловили. Дівчина попалася в сіти й вони витягнули її. Дивляться вони — щож вони бачать — в сіти дівчина. Стали рибалки сперечатися, кому має припасти дівчина. Один каже:

— Випустимо стрілу з лука. Хто принесе стрілу, того буде ця дівчина.

Вистрілили стрілу й усі три пустилися за стрілою. Тоді дівчина втекла. Небаром стрінула вона Жида. Жид сказав:

— Ай, моя дівчино, моя дівчино, тепер я заберу тебе й не пущу. Що ти на це?

Дівчина дала Жидови ліхтору руки, а сама втекла. Небаром прийшла вона до джерела тай сіла там собі. Там її побачив падишахів син, забрав її з собою та оженився з нею.

Тепер сказала дівчина:

— Князю, це джерело скажи гарно уладити, щоби той, хто буде пити з нього, побачив у ньому мій образ.

Князь приказав уладити джерело так, як хотіла дівчина. Кілька днів пізніше прийшли ті три рибалки напитися з того джерела води. Як побачили красу тієї дівчини, зімліли. Пізніше прийшов той Жид. Він також зімлів, як напився води.

Одного дня надійшов гарний водонос. І він зімлів, як випив тієї води. Дівчина дивилася на них із вікна та сказала князеви. Князь приказав принести їх усіх і замкнути.

Одного дня пішла до них дівчина з князем і сказала:

— Князю, ці рибалки виловили мене з води, цей Жид образив мене, а цей гарний водонос давніше був моїм чоловіком.

Князь сказав:

— Княжно, чи справді так?

Потім рибалок пустив на волю, Жида приказав покарати смертю, а дівчину віддав гарному водоносови та сказав:

— Іди й жий щасливо. Гарний водонос забрав дівчину з собою додому. Дівчина розповіла йому все, що їй було приключилося. Гарний водонос оженився з нею вдруге. Сорок днів і сорок ночей тревало весілля.

Вони жили щасливо.

Ма Льоброк.

ЖІНЧИН ПЛАЧ

Чому я при нагоді похорону мого приятеля Юрка пригадав собі один похорон із молодих літ? Похорон мого вуйка Радоша?... Чому?... Це правдоподібно тому, бо мені в тямці лишилося це, що в похороні буває часом ґротескового та вдаваного. Він мав подостатком комічних відзнак, починаючи від його вдачі, а кінчаючи на відзнаках на грудях. Ах так, був причиною ріжних драм і сцен. Мабуть тому то я пригадав собі його.

Треба вам насамперед згадати, що мій вуйко й моя вуйна не жили саме так, як треба. Треба бути щирим. Вони ненавиділи одно одного. Наскільки вуйна була весела й вирозуміла, настільки вуйко був запальчивий, скупий та зависний наче песя.

Коли вуйко помер, отворили завіщання. Гроші в більшости записав на освітні цілі, а в завіщанні маєток поділив до найдрібнішої річи. Та трохи грошей полишив теж одній сестрі, старій діві. Це її дуже здивувало. В завіщанні виразно зазначив, щоби похорон вдбувся якнайвеличавіше та щоби не забули також і про ордери на подушечці, та щоби їх дати йому до гробу.

Він помер саме тоді, як у його хаті був найбільший нелад. Та той нелад був і по дорозі. Це показалося щойно на другий день, коли побачили, що нема всіх ордерів. Зчинилася справжня біганина за одною проклятою зорею. Була то якась перська зоря, з брилянтом посередині. Може цю відзнаку хтось давно вкрав задля того самоцвіту, що коштував кілька тисяч франків. А згідно із завіщанням мусіли покласти відзнаки.

Вуйна була спокійна та підсміхалася, начеб хотіла сказати: „Знайду тобі й це, ти старий йолупе!"

І дійсно зараз встала. Сказала мені, щоби я йшов із нею. Ми пішли пішки, переходили якимись вузкими вуличками.

Де ми тепер ішли, я не міг здогадатися. Аж нараз знайшлися ми під луками королівської палати. Ми йшли до Лювру або на другий бік. Не зробили ми ще й пять кроків, як вуйна пристанула.

— Ех, — сказала вона — тут дістанемо цю славну відзнаку, якої забракло цьому нещасникови. Інакше не можемо похоронити його.

І ми ввійшли до якоїсь робітні. В старій шафі за склом бачимо ріжні відзнаки.

Чи не маєте перської зорі, — спитала вуйна дідуся, який приняв нас.

— Всього одну штуку, добродійко, — відповів дідусь.

— Скільки вона коштує?

— Вісім тисяч франків, — відповів дідусь.

— А може можна випозичити? — Можна.

І вкінці вуйна згодилася, що після похорону верне йому цю відзнаку.

Ми пішли, все скінчилося добре. Пополудні ми відпроваджували вуйка на вічний спочинок.

Вуйна виразно вжила собі. Сиділа в повозці за труною та підсміхалася. Перед нами ступав чоловік, якого винайміли, щоби ніс подушечку з відзнаками. Вуйна гляділа на цю подушку, начеб хотіла сказати: „Ось тобі, старий йолупе, маєш ордери!" Спустили труну в яму. Нараз якось, як вуйна відвернулася в другий бік, дали до гробу й тую подушечку з ордерами.

Стала падати земля. Ось уже й не видно труни. Тут мене вуйна спитала стиха:

— А ордери де?

— З вуйком...

— Як?! — скрикнула вуйна.

І припала до свіжої землі та стала жалісно заводити.

Люди мусіли думати, що вона так із жалю за чоловіком, а вона з жалю, що пропало кілька тисяч франків за ордер, за який тепер мусіла заплатити.

Ось чому мені нераз приходить на думку цей похорон.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БАЛТІМОР, МД.

Листопадове Свято.

Заходом Горожанського Клюбу відбулося в неділю, 11 грудня м. р., Листопадове Свято, яке під теперішню депресію й на таку малу громаду та ще до того й з огляду на погоду випало гарно. Точно в означеній 7-мій год. вечером до галі прибуло поважне число громадян. Прибули також свідомі Українці з Куртіс Бей.

Свято відкрив гром. Йосиф Семенків вступним словом, у якім він коротко, але ясно представив ціль і змагання свята та перечитав програму, що складалася з трох частей. Часть 1-шу виконав мішаний хор Горожанського Клюбу під проводом учителя Й. Свободяна, відспівавши низку пісень, як „Чуєш, брате мій"; „Зпід гір, зпід долин"; „Ой і сюди гора"; „Ой у лузі червона калина"; „Через поле широкеє".

Святочну промову виголосив п. Теодор Свистун з Филаделфії. Промовець в одногодинній промові розповів про геройські подвиги Галицької Армії та про те, що трагічного довелося їй пережити.

В другій частині свята мішаний хор відспівав „За городом качки пливуть"; Спіть — хлопці, спіть"; „Летіла куля"; „Ой горе — горе калині"; „Стелися барвінку". Між піснями деклямували дівчата: Катерина Кащак, Анна Никула й Олена Пісь. Деклямації випали дуже гарно, а особливо остання під заголовком „Стрілецька мати", випала зворушаючо.

Гром. Й. Семенків закликав присутних до зложення жертв на визвольну боротьбу в Рідним Краю. Жертвували по $2: Й. Семенків і Гр. Шулька; по $1: М. Дмитрів, Й. Мармаш, С. Кузик, Любунець, Т. Колодницький, І. Подгорняк, Марг. Семенків і М. Сумута; дрібними датками зібрано $6. Разом $18. Гроші вислано до Рідного Краю через Обєднання на визвольну боротьбу.

Третю частину програми виконала орхестра школярів під проводом уч. Й. Свободяна. Орхестра відограла вязанку українських мельодій, кінчаючи їх „Ви жертвою в бою" і „Ще не вмерла Україна".

Це перший раз в нашій місцевости мали ми нагоду почути рідні мельодії, грані нашою молодіжю, що сталося завдяки невпинній праці нашого учителя Й. Свободяна.

Відтак голова Горожанського Клюбу Петро Мармаш забрав слово й подякував всім за численну участь у святі.

Присутний.

—o—

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ.

An Outstanding Event of the Past Year.

As the New Year approaches, it is worth while making note of the most important event that has happened during the past year.

Ukrainians of Jersey City are happy and proud in chronicling, what to them was the outstanding event of the year, since the founding of the Ukrainian Catholic Church, at Greene and Sussex Streets in Jersey City, some 40 years ago, — the erection of the Ukrainian Educational Center, 181-183 Fleet Street, Jersey City, New Jersey.

This beautiful building was dedicated to the Ukrainians of Jersey City, on Sunday, November 6, 1932, with auspicious ceremonies and splendor, as already described in this paper some time ago.

Outwardly, the building is not one "of Architectural Beauty." Its beauty lies in its lack of the "bizarre" being a simple but very durable construction. As one enters, the eye is arrested by the simple, homelike athmosphere of the lobby and auditorium.

With all the latest and most modern lighting and heating devices, it is classed with the best auditoriums in this vicinity. Truly a monument to Jersey City Ukrainians.

For years and years we have all been looking forward to an event such as this. It is hard to realize that Jersey City has once again "taken its place in the sun", but it really is an established fact.

It is hardly fair to give the credit to any one individual or to any one group of individuals, for the erection of this building. All credit truthfully belongs to every Ukrainian who sacrificed of his time and money, unselfishly, in order to make possible this gift to our Ukrainian Community.

With all fairness to everybody, I ask leave to pay tribute to one individual for his untiring labors, his many sacrifices of his very valuable time in order to personally supervise the erection of the Center. At times it must have been very disheartening for him to have to listen to a lot of "no account banter" on the part of those who may have meant well, but couldn't refrain from "butting in."

He had but one purpose in mind, and that to repay the members of the Ukrainian National Home for the trust they placed in him. "Well done, Harry Jewusiak, very well done. May your reign as president of the Ukrainian Educational Center be a very long and happy one."

In behalf of the Younger Ukrainian Generation in Jersey City, I thank all those, who had a part in making it possible for us to have a place we can well be proud of, and at the same time call our own. Rest assured that each and everyone of us will do his utmost to help in keeping up this wonderful Home. No more strange halls — for we now have our own, magnificent Ukrainian Hall.

May this building be the cement to bind all Ukrainian factions in Jersey City. May it serve to further Ukrainian Song, Nationalism, and Culture.

Aleg Llib.

—o—

WILKES BARRE, PA.

Bringing Ukrainian Music to Our Homes.

Once in a great while we in Wilkes Barre enjoy a Ukrainian program on the radio; a rare occurance, which happens only when the program comes through a powerful station. How often do we see an announcement of radio program in Svoboda, only to find it impossible to listen-in on our sets because the program is rendered over a weak station! We realize that we miss much of what is fine and inspiring in Ukrainian music by being unable to get it on our radio sets, and we have come to conclusion that the only way to remedy this situation is to arrange Ukrainian programs on our local radio station.

Through efforts of Mr. Michael Welgos a commettee has been formed to prepare a plan of action and submit the project to our people in Wyoming Valley. It has been decided for practical reasons the business men and those following various professions are in the best position to carry out the plan for bringing Ukrainian music to our homes. They are therefore urged to attend the next meeting of the Committe and lend a helping hand to this worthy project.

G. H.

—o—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Подумаймо поважно.

Від самого початку в загальних дискусіях закидали люди Виставовому Комітетови, що він хоче 50,000 долярів, але не подає плянів, як і що він думає за цих 50 тисяч долярів вробити. Люди чомусь вважали, що як лише буде приготований плян, то й гроші зараз знайдуться.

І хоч Центральний Комітет був тої гадки, що треба вперед мати гроші, щоби виготовити плян відповідно до фондів та засобів, то всеж таки приготовив провізоричний плян, щоби дати загалові хоч приблизно ідею, як мав би виглядати павільон і ціла вистава. Плян є готовий — та досі нема, подумайте, малої дрібнички — нема грошей, щоби цей плян перевести в життя.

Чи український загал хотів знати плян лише на те, щоби бути певним, що Комітет в Шікаґо знає, що робить? А може думав дехто — нехай вперед зроблять плян, влаштують Виставу, а ми собі на готовеньке приїдемо й оглянемо, чи нам подобається. А як ні, то ми вже їм...

З нашої сторони все приготоване. Нема лише цеї дрібнички — фондів.

Нехай українська суспільність в Америці і Канаді знає, що ми не маємо і не будемо мати грошей, якщо їх само громадянство не зложить. Те, що припадає на нас, ми даємо і робимо. А те, що припадає на загал, іде так пиняво, що ми вже тепер дуже, а дуже спізнені зі всім.

Тут треба отверто собі сказати: Якщо ми маємо брати участь у Виставі, то треба давати гроші. А як треба дати гроші, то по що відкладати? Ніби сьогодня нема, а буде завтра? Як нема сьогодня, то й завтра не буде. Отже ліпше відразу сказати, як стоїть справа з грішми.

Наші інформації такі: Багато Товариств і Організацій мають або призбирані, або ухвалені гроші до висилки. Ці гроші лежать непотрібно чи то в касієра, чи в банках, а ми не можемо навіть будівничого згодити, бо не маємо на завдаток.

Отже тому просимо всіх громадян поодиноко і загал, як цілість: присилайте негайно ці фонди, які вже зібрано на Виставу, а ті, що маєте стягнути від членів своїх Організацій, стягайте, коли хочете, а тимчасом пришліть таки зі своєї товариської каси. Це ніякий жарт будувати павільон, приготовляти експонати, думати про винайм площі і салі на виступ танцюристів, або театральної трупи. На це треба грошей хоч на завдаток, бо треба все наперед пів року забезпечити. Серед такого здвигу, який приготовляється на Виставу, не легко все дістати, а як дістати — як нема чим завдаткувати?

Ми про це пишемо отверто для цілого громадянства, бо дехто не може здалека зрозуміти, про що ходить.

Хто має які фонди, нехай присилає їх зараз на нашу адресу!

УКР. ВИСТАВОВА КОРПОРАЦІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ВИСТАВИ В ШІКАҐО.

д-р Мирослав Сімінович, гол.; **М. М. Белеґай,** фін. секр.; **Ст. Куропась,** секр.; **Тарас Шпікула,** касієр.

—o—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Загальний звіт приходів і розходів Укр. Корпорації Всесвітньої Вистави.

Українська Світова Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаґо подає ось такий фінансовий звіт від 15 березня до 15 грудня 1932 р.:

ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ:

Шікаґо:

Членські вкладки	$104.00
Дохід з пікніку	92.05
Запомогове Товариство Укр. Жінок (пані Остапчук)	25.00
Виставовий Комітет Борнсайд	250.35
Вист. Ком. С. Сайд, 49 і Полайна (Жовнірчук)	134.00
Виставовий Комітет Вест Пулман (Сеґерич)	45.00
Разом Шікаґо	$650.40

Відділи Українського Народного Союза:

Відділ 42. Пасейк, Н. Дж.	10.00
„ 130. Ню Йорк	20.00
„ 247. Вілмінгтон, Дел.	25.00
„ 266. Амстердам, Н. Й.	5.00
„ 107. Амстердам, Н. Й.	5.00
„ 246. В. Вервік, Р. Ай.	10.00
„ 94. Дітройд, Міш.	10.00
„ 67. Ансонія, Конн.	10.00
„ 23. Дербі, Конн.	5.00
„ 381. Денбурі, Конн.	5.00
Разом відділи У. Н. С.	$105.00

Церковні Громади:

Укр. Греко-Кат. Церква, Ню Гейвен, Конн.	10.00
Укр. Греко-Кат. Церква, Клівленд, О.	25.52
Укр. Греко-Кат. Церква, Емрбрідж, Па.	25.00
Укр. Греко-Прав. Громада, Мінеаполіс, Мінн.	24.50
Укр. Греко-Прав. Церква, Торп, Віск.	10.00
Укр. Пресвитерська Церква, Гартфорд, Конн.	5.00
Разом Церковні Громади	$100.02

Товариства:

Тов. „Любов", Ню Гейвен, Конн.	10.00
Укр.-Амер. Горож. Клюб, Сиракюз, Н. Й.	10.00
Укр. Запор. Січ, Пасейк, Н.Дж.	10.00
Укр.-Амер. Горож. Клюб, Амстердам, Н. Й.	10.00
Клюб Укр. Танцюристів, Вест Вервік, Р. Ай.	10.00
Бр. св. О. Николая, Амстердам, Н. Й.	10.00
Сестр. Неп. Зач. Преч. Діви, Амстердам, Н. Й.	5.00
Стейтова Організація на Стейт Коннетікот	50.00
Центр. Ком. Злучених Братств і Сестр., Ансонія, Конн.	10.00
Клюб Укр. Танцюристів, Ансонія, Конн.	5.00
Укр. Щадниче Тов., Клівленд,	10.00
Укр. Січ, Ню Гейвен, Конн.	10.00
Укр. Роб. Союз, від. 40, Лейквуд, О.	15.00
О.Д.В.У. ч. 11, Ню Йорк	25.00
Разом Товариства	$190.00

Виставові Комітети:

Комітет у Віліментік, Конн. (Драпяк)	52.00
Комітет у Вілінґ, В. Ва. (Грушкевич)	22.00
Комітет при Братстві св. Михаїла, Вілінґ, В. Ва.	15.00
Комітет Виставовий, Амстердам, Н. Й.	4.50
Комітет Виставовий, В. Вервік, Р. Ай.	14.00
Комітет Виставовий, Ансонія, Конн.	65.00
Комітет Виставовий, Гартфорд, Конн.	67.00
Комітет Виставовий, Скобей, Мон.	14.50
Комітет Виставовий, Пасейк, Н. Дж.	8.00
Разом Вист. Комітети	$262.00

Приватні особи:

о. Чапельський, Майнерсвіл, Па.	5.00
В. Чучман, Амстердам, Н. Й.	5.00
Д-р Л. Мишуга, Джерзи Сіти, Н. Дж.	10.00
Н. Скрипець, Нюарк, Н. Дж.	1.00
Іван Маґун, Темс, В. Ва.	5.00
о. Пристай, Ню Гейвен, Конн.	5.00
Р. Слободян, Джерзи Сіти	5.00
Збірка підчас срібного весілля у пп. Лисаків, Нюарк	5.00
Й. Семенків, Балтімор, Мд.	5.00
В. Микитин, Пасейк, Н. Дж.	5.00
В. Кузів, Ст. Джоліет, Ілл.	1.00
Данило і Катерина Троць, Люблин, Віск.	2.00
Ф. Третюк, Ню Йорк	10.00
Т. Борсук, В. Аліс, Віск.	3.00
Ів. Тарнавський, Клівленд, О.	5.00
Разом приватні особи	$72.00

Збірки з Канади:

В. Стодольний, Форт Віліям, Онт.	1.00
Комітет у Веґревіл, Алта.	23.55
М. Сорока, Саскатун, Саск.	1.00
Н. Ваврик, Н. Батлефорт, Саск.	2.00
Комітет Виставовий у Форт Віліям, Онт.	36.00
Комітет при 6. Січовім Коші, Судбури, Онт.	12.75
Тов. „Просвіта", Торонто, Онт.	20.00
Укр. Нар. Дім, Торонто, Онт.	24.00
Тов. ім. Івана Франка (проп. Ковалевич), Торонто	20.00
Укр. Стрілецька Громада, Ріджайна, Саск.	5.25
Укр. Греко-Кат. Церква, Торонто, Онт.	10.65
Взаїмна Поміч, Форт Френсис, Онт.	2.55
Разом з Канади	$157.75

Разом з Шікаґо	$650.40
Разом відділ У. Н. Союза	105.00
Разом Громади	100.02
Разом Товариства	190.00
Разом Виставові Комітети	262.00
Разом приватні особи	72.00
Разом збірки з Канади	157.75
Зворот за телефон	6.52
Загальний прихід	$1,548.69

ЗАГАЛЬНІ РОЗХОДИ:

Канцелярійні видатки:

Книжки	$11.59
Друки	70.10
Печатки	3.79
Ресітові книжечки	36.00
Прибори канцелярійні	9.79
Виміна канадійських долярів	3.37
Машинка до писання	37.00
Разом	$171.64
Рент офісу	55.00
Рент галі на збори (Оклей)	10.00
Телефон	38.54
Почтові марки, картки і телеграми	57.42
Машиністка (тайпістка за писання листів)	87.50
Платня менаджера	100.00
Разом загальних розходів	$524.10

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Загальних приходів	$1,543.69
Загальних розходів	524.10
Біланс	$1,019.59

Шікаґо, 20. грудня 1932 року.

ЗА КОНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ

Укр. Вист. Корп. Всесв. Вистави: **Остап Процюк, Варвара Остапчук, Василь Ковалик.**

Просимо всі Виставові Комітети, Церковні Громади, Товариства і приватних людей приспішити збірку, піти з колядою і зібрані фонди надіслати до 15 січня 1933 року. Слідуюче справоздання буде проголошене 15 січня 1933 р.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

Український Демократичний Клюб при роботі.

На своїх річних зборах Клюб ухвалив дальшу свою роботу. Між іншим Клюб постановив слідити за подіями в рідному краю та взяти участь у протестаційнім вічу, скликанім ОДВУ. Вибрано комітет, який має порозумітися з вічевим комітетом у Ню Йорку.

Постановлено, щоби члени Клюбу пішли й цього року з колядою, збираючи добровільні датки на рідний край, а саме на Рідну Школу й визвольну боротьбу.

Новий Рік постановлено стрінути забавою дня 14 січня.

Постановлено приняти як почесних членів Клюбу головних провідників демократичної партії: Джана Мек Коксі як почесного президента, Джана Дж. Ділейні як почесного віцепрезидента, Джеймса Ґрофорда, Джозефа Лентона, Джозефа Дермоді, Джейкоба Нейтансона й Нору Овин як почесних урядників.

Зибрано новий уряд, до якого ввійшли: Степан Заблоцький як предсідатель, Петро Дубовецький як перший, а Василь Савіцький як другий заступник предсідателя, Михайло Баглай як фінансовий, Ґригорій Борбуляк як рекордовий секретар, Михайло Костів, як касієр, Іван Мудрик як заступник касієра, Лука Кісь як тростіс, Петро Малицький, Петро Пелих і Степан Глушко як контрольори, Іван Костів, Григ рій Сокол, Василь Галась як члени дирекції.

Постановлено зробити відповідні кроки до добуття признання Клюбу як постійної демократичної організації.

Член Дем. Клюбу.

—o—

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ В ЕВРОПІ

Свято 1. Листопада у Відні.

Заходами українських національних товариств у Відні вшановано 14-ті роковини Листопадового подвигу черговим святом, яке відбулося дня 1. XI. 1932 р. в салях тутешнього **„Українського Клюбу"** при Банкгассе. Свято попередила панахида за наших поляглих героїв, відправлена в церкві св. Варвари українським парохом Відня, о. д-ром М. Горникевичем, а закінчена проповідю, присвяченою листопадовим подіям. Панахиду відслужено в 7. год. вечером, отже могли в ній взяти участь і всі ті з наших громадян, які з нагоди дня Всіх Святих хотіли рано відвідувати рідні могили на тутешніх кладовищах. Але хоч і ввечері була наша панахида, то участь у ній була розмірно нечисленна, а це очевидно не надто причинювалося до скріплення святочного настрою. Щож до проповідей, звязаних ідейно з такими роковинами національного минулого, як події Листопада, то я думав би, що подібно, як це є, нпр. у Поляків, або в Німців, треба їх обєднувати **всеціло** з культом того минулого та його героїв і повертати так увагу слухачів виключно в сторону **їх святого обовязку** відносно поляглих і Рідного Краю. Годилосяб теж, щоб у таких проповідях, — особливож на чужині — слова **„Україна"** й **„український"** повторювались по змозі часто, бож у національне свято в нашій національній церкві вони зовсім на місці. І добре булоб кінчати всякі богослуження, присвячені памяти Героїв, такими молитовними співами, як нпр. „Боже великий", які в піднеслий спосіб змоглиб завершувати богослуження, присвячені молитвам за долю і визволення народу.

А тепер перейдім до властивого свята, яке почалося годину пізніше у великій, святочно пристроєній салі нашої нової домівки.

Як перша точка програми — **вступне слово,** виголошене д-ром Наполеоном Бігарі. Про цю інавгураційну промову треба сказати, що вона з формальної сторони була може закоротка, а своїм змістом не зясувала ґаразд засадничої суті Листопадового Свята в нас. На мою думку, кожний листопадовий обхід — це не поминальне свято виключно в честь поляглих Героїв, це не задушки наших борців за волю, що так скажу, а головно і в першу чергу **Свято Державности,** роковини **обновлення української держави** на західних землях нашої країни. Отимто те свято в нас це не **„день жалоби"** по поляглих, бо таким шанується в нас головним чином день зеленосвятних обходів, а день державно-творчої думки народу, здійсненої після довгих століть несамостійного життя — нехай і на короткий час — Листопадовим подвигом. І власне про **невмиручість тієї державно-творчої ідеї** в українськім народі, доказану листопадовими і наступними подіями, треба говорити нашим святковим промовцям, і видвигати її вагу для життя нації на тепер і на будуче, а не лише про далекі могили Героїв тай про наш **сум** у спогаді про них. Правда, воно без сумніву, що невмиручість державницької думки народу немислима без гекатомб жертв крови, приношених саме його Героями. Але наскільки йде про довершений подвиг, про позитивне визвольне діло, що всилу своєї вікопомної далекосяглости зміняє одним помахом судьбу народу, то такі жертви його Героїв це річ самозрозуміла й конечна, і згадувати про них доводиться тільки **у звязку зі світлим споминoм** про те, що при допомозі тих жертв досягнено, а принайменше хотілось досягнути. — Позатим у симпатичнім зрештою і теплім слові нашого шановного промовця наголошено **живе співчування нації з нашими політичними вязнями на всіх займанщинах України, та несхитну боєву волю народу на шляху до дальшої боротьби за визволення.** — Післяж промови д-ра Бігарі заповіджене було **декорування** хрестом заслуги трох учасників нашої визвольної боротьби, якого довершив присутній на салі славнозвісний у нас **ген. Кравс.** Але з тих декорантів явилося тільки двох, тай то не в один час, так, що ґен. Кравс мусів декорувати кожного поокремо, і таким чином два рази виголошувати одну й тусаму промову. — Як дальша точка — мужеський хор, що відспівав А. Гнатишина **„На могилах борців",** річ, знаменну важким, може надто важким настроєм, а потім, як головний реферат — промова сотн. К. Чайки.

Колиж вступне слово д-ра Бігарі розбуджувало у слухача ті думки, які я намагався зясувати вище, то реферат п. Чайки, виголошений з помітним і глибоким відчуттям роковинного моменту, насував тут і там критичні думки щодо засадничого підходу промовця до теми реферату. І п. Чайка ось, таксамо як і перший промовець, підкреслював в першу чергу спомин про боєвища, на якому гинули наші Герої, а, доторкаючись властивої теми реферату, а саме Листопадових подій, не подав, на жаль, їх конкретного розвитку по поодиноким етапам, від здобуття Львова аж до його покинення нашими військами, а обмежився за ввесь час своєї промови здебільшого до мiркувань про Українців перед війною, міркувань, з якими мабуть не всі слухачі могли всеціло погодитися. Правда — підхід п. Чайки оправдувався до певної міри тим, що референт, розмальовуючи темне тло нашого національного життя перед війною, тим читкіше хотів обрисувати вагу визвольного подвигу народу, звязаного з Листопадовими подіями. Але в суті речі розмальовання тих передвоєнних обставин в нас вийшло в рефераті п. Чайки надто односторонне, а дотого у своїм песимізмі подекуди й непевне, бо нпр. про національну роботу наших **передвоєнних Січей і Соколів** референт не згадав ані одним словом, хоч з ними вяжеться своєрідна епоха культурного розвитку Галицької України. І таксамо не згадав п. Чайка зовсім про підготовчу роботу **Української Національної Ради,** хоч до історії Листопадового подвигу належить же вона необхідно, а про хід подій у Львові, а з цим і в краю, не говорив узагалі нічого, хоч я певний, що точний реферат про це булаб наша громада привитала й вислухала зі щирою подякою. Бо треба сказати, що пересічний слухач у нас, особливож на чужині, про цілість Листопадових подій не знає багато, саме тому, що в нас про них повторюється з року на рік меншбільш тісами святочні слова, а не зясовується позитивних фактів так, як вони довершувалися в дійсности. І хотілосяб сказати тут і при кожній нагоді і до кожного з нас:

Видвигаймо з нашого минулого і нашого життя передовсім те, що велике, світле й гарне, і видвигаймо з цим і наші душі на ясні вершини віри в нас самих і наше майбутнє! Витворюймо і в нас рідні прообрази найвищого ідеалу!

Щож до вокально-музикальної сторони нашого свята, то поза хором „На могилах борців" відспівав ще мужеський хор під управою А. Гнатишина **„Заквітчали дівчатонька"** (Купчинського), та **„Їхав стрілець на війноньку"** (Гайворонського). Обидва ці хори випали добре. Як сольовий виступ був передбачений спів п. Івана Савки, який по програмі мав відспівати Степового „Слово рідне" та „Степ", але, на жаль, не явився на час, і ці точки відпали, причім замісць п. Савки виступив п. Барусевич, який відспівав **„Думку"** та **„Ой гляну я, подивлюся"** Степового, здобуваючи своїм співом признання слухачів. А накінець, але заразом як вершина артистичної частини програми, були чельові соля нашого відомого мистця, професора Бережницького, який і цим разом зміг своєю грою захопити всю увагу публики, відігравши прегарно такі два твори, як В. Косенка **„Анданте з челльосонати"** та Бортнянського-Іппіша **„Рондо".** Але невмовкаючий аплявз публики примусив проф. Бережницького — як завжди, так і тепер — до наддатку. — Фортепяновий дострій був у мистецьких руках нашої талановитої пяністки, пані Дарії Карановичевої.

А після вичерпання святочної програми вечера почалася часть забавова, яка при дружній гутірці в усіх салях Клюбу протягнулась далеко поза північ.

Д-р Остап Грицай.

ГЕМПСТЕД, Н. Й.

Вистава „Мати наймичка".

Заходом Молодечого Хору при укр. прав. церкві св. Михаїла й о. Дмитрика відограно дня 25 грудня 1932 р. в галі Поблик Скул штуку „Мати наймичка".

Публика дописала. Були теж Американці. По представленню співав Молодечий Хор з 60 осіб, тут роджених дітей. Виступили в українських одностроях під диріґентурою о. Дмитрика. А чужинці дивувалися, звідки взялося в тій невеликій громаді стільки Українців.

Аматори вивязалися з представлення дуже добре.

Громадянин.

Жінка (до чоловіка): Подумай, яка я тепер чогось розсіяна: я вийшла до міста, щоби купити тобі пару скарпиток, а замісць них купила собі капелюх.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIANS IN ANNIVERSARY.

American Ideals Stressed by Various Speakers at West End Home.

The clearer understanding of American ideals was stressed by speakers at the third anniversary celebration of the Chester branch of the Ukrainian-American National Home, held in the Ukrainian Hall, at Fourth and Ward streets, last evening.

The celebration was opened by William Harrison, who as president of the Chester branch, acted in the capacity of master of ceremonies. In his opening address he read a brief on the history of the organization, and the founding of and building the home for the local division.

He introduced a number of speakers, all of whom spoke in the Ukraine language, their speeches being interpreted by Miss Lillian Braus and John Wolk.

All of the speakers used as their topic, the expansion of the organization in this community. Among the persons who addressed the meeting were Theodore Soroka, representing Chester Branch No. 237; Joseph Bringelewicz, representing Branch Society No. 388; Mrs. Mary Hlewiuk, representing the Ukrainian Women's Lodge; Michael Edynak, representing the Ukrainian Athletic Association; John Wolk, also of the Athletic Association, who spoke in English; Michael Tershowsky, secretary of the Ukrainian-American National Home; Miss Mildred Yaworsky, of the Ukrainian Girls Club; Myron Kovel and Walter Moroz, of the Ukrainian Junior Club.

Nomination and election of officers for the ensuing year will be held at the regular meeting of the Ukrainian-American National Home, Fourth and Ward streets, Sunday afternoon.

Captain Michael Darmopray, of Philadelphia, state leader of the Ukrainian organization, was a speaker at the third anniversary celebration of the American Ukrainian National Home, held in the Ukrainian Hall, Fourth and Ward streets, Sunday.

Rev. W. D. Klodnycky, pastor of the Ukrainian Orthodox Church; Rev. P. Billon and Archbishop Johan Theodorovicz represented the Orthodox Church at the meeting, and presented brief speeches in which they told of the wonderful work being done by the church in the training of young Ukrainians as useful American citizens.

The Ukrainian Orthodox choir of thirty mixed voices rendered a number of hymns and folk songs. This aggregation was attired in the colorful flowing costumes of Ukraine, and was directed by Rev. P. Billon.

Vocal duets were offered by Joseph Happy, 7, and Jean Ohor, 7, who rendered a tender little love-song reminiscent of the land of their ancestors; and also by Miss Sophie Rubash and Miss Mary Pasternack.

Following the general celebration, the speakers and guests of honor were guests at a banquet prepared by the members of the Ukrainian Women's Society.

(Chester Times, Chester, Pa., Tuesday, December 27, 1932).

В СПРАВІ НАДСИЛАННЯ ІНФОРМАТИВНО-НАУКОВОГО МАТЕРІЯЛУ ДЛЯ ЩОРІЧНИКА „МІНЕРВА".

У січні 1933-го року появиться знову перший том поважного інформативно-наукового щорічника "Minerva. Jahrbuch der gelehrten Welt", що виходить уже кільканадесять літ у 2—3 великих томах накладом одної з найбільших німецьких накладень, Walter de Gruyter Co. й приносить найважніщі відомости про всі культурні й наукові інституції цілого світа. У тому річнику подається вже від майже десятьох літ також широкі інформації про українські установи на основі дат і матеріялів, які вдалося роздобути видавництву, а саме директорови **д-рови Лідтке** й редакторови **д-рови Ріхтерови,** при моїй допомозі та при помочі окремих запитів і квестіонарів, які висилається стало нашим культурним і науковим установам, а-бо із доступної мені друкованої літератури, звідомлень, адресників, календарів і з нашої преси. Таким способом придбано на протязі літ цінні інформації про **тисячі** наших високих шкіл, наукових інститутів, наукових товариств, бібліотек, архівів і музеїв і покладено поважні й тривалі основи науково-інформативної праці про Україну для всього світа.

Ця праця вимагає тепер дальшого розбудовання, а що найменше сталого доповнювання новими, а радше найновішими даними. На жаль, наші невідрадні політичні обставини, почтові утруднення з деякими частинами нашої землі, а вкінці, що найважніще, **недоцінювання** з нашого боку великої ваги й конечности такої інформативної праці, яке проявляється часто у завзятій мовчанці на всі запити або у надто скромній недокладности, стають важною перепоною в солідному виповненні згаданого завдання — поставити достойно й повно наш відділ поруч відділів інших народів, хочби наших найближчих сусідів, що не жалують ніяких трудів на те, щоб дати про себе повний та широкий матеріял. Зокремаж недостає нам матеріялу з румунської та чеської України та з деяких еміґраційних центрів (Букарешт, Рим, Париж, Вінніпеґ і інші). Через те, як редактор славянської частини „Мінерви", звертаюся публично до всіх наших культурних і наукових установ і до всього нашого загалу з горячим проханням надсилати нам чим скорше на адресу видавництва (Verlag Walter de Gruyter u. Co., Redaktion der Minerva, Berlin, W. 10, Genthinerstr. 38), або на мою власну (Dr. Zeno Kuziela, Berlin-Charlottenburg, Suarezstr. 46) докладні цифрові дати про всі наші **наукові й культурно-освітні та педагогічні установи,** бібліотеки, архіви й музеї, а по змозі переслати нам ще й друковані або писані ювилейні **видання,** річні звідомлення, програми, катальоги та інші публікації. Очевидно, що ввесь матеріял можна надсилати в українській мові та невпорядкований.

Для першого тому, що вже складається, потрібні дати про наші наукові, культурно-освітні, педагогічні, дослідницькі та фахові інститути, наукові та інформативно-наукові бюра, метеорольогічні та інші дослідні стації, ляборатории й дослідницько-наукові робітні, резервації, бібліотеки, публичні читальні, архіви, музеї, дослідні поля й ботанічні городи, постійні й показові виставки, наукові комісії, наукові й культурно-освітні комітети, фондації, окремі виділи та ради для всяких культурно-наукових справ, центральні економічні організації, наукові, культурно-освітні й фахові товариства та організації з усіх ділянок знання.

Особливо важні всі наші **провінціональні установи,** які досі тільки виїмково попадали наскільки вони ведуть якунебудь наукову, культурно-освітню й педагогічну працю. Зокрема потрібні дати про всі хочби невеликі бібліотеки архіви й музеї наших центральних і провінціональних установ і товариств, монастирів, церков, громадських рад і магістратів і т. д., куди вразі потреби можемо вислати потрібні квестіонарі для виповнення. Одначе з огляду на пізний час булоб дуже бажано, якби наші інституції й товариства та поінформовані особи вислали нам зараз найважніщі відомости, зазначаючи ось які моменти:

1) офіціяльну, статутову назву з повною адресою;

2) рік основання й коротеньку історію установи;

3) ціль і завдання установи;

4) головні фонди й річний буджет;

5) власні публікації з зазначенням заголовків, місця друку, року, томів і обему, при бібліотеках, архівах і музеях друковані й писані катальоги поазбучні, річеві), показчики й інші допомічні засоби;

6) складові частини, відділи, секції, комісії, установи;

7) при товариствах висоту вписового та вкладки й число членів з кінцем 1932-го року;

8) при бібліотеках, архівах і музеях число томів, зшитків, фасцикулів, документів, листів і рукописів, музикалій, графік, штихів, образів, фотографій, діяпозитивів, монет і всяких експонатів з докладним зазначенням і вирізненням цінних предметів (напр. рукописів, образів);

9) при центральних бібліотеках усі філії, відділи й делеґатури з наведенням місцевостей і адрес;

10) вкінці управи організацій і товариств (голова й секретар), директорів і управителів бібліотек, архівів і музеїв.

Маю надію, що заінтересовані кола нашого громадянства у власному інтересі живо й скоро відізвуться на мою пригадку й поспішать з пересилкою матеріялів. Заразом щиро дякую тим нашим установам, між іншим „Науковому Товариству ім. Шевченка у Львові" й іншим закордонним високим школам і інститутам, що своєчасно надсилали потрібні відомости.

Берлін, 22 листопада 1932 р.

Д-р Зенон Кузеля.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ „РІДНУ МОВУ".

Добрий розвиток рідної мови багато залежить від відповідного наукового її вивчення та від постійної популяризації цього вивчення серед широкого громадянства. Українській мові в цім відношенні зовсім не повелося, бо в той час, коли інші культурні народи давно вже мають поважні журнали для вивчення своєї мови, ми їх зовсім не маємо.

Щоби направити цю болючу недостачу нашої культури, приступаємо до видання науково-популярного місячника „Рідна Мова", присвяченого всебічному вивченню української мови. Журнал виходитиме зшитками в 16—24—32 ст. друку (в залежности від числа передплатників) в 8° й міститиме короткі статті з найріжніщих відділів української мови: історія української мови, її давні памятки, історія українського мовознавства, життя слів (семантика й етимольоґія), українська літературна мова й вимова, відміни мови наддніпрянської від наддністрянської, український наголос (акцент), подвійні форми нашої мови, українська ділектольоґія, мова церковнословянська й українська, архаїзми нашої мови, українська палеоґрафія й палеотипія, правопис, чужі слова в нашій мові (особливож москалізми й польонізми), питання складні нашої мови, чистота й правильність української мови, помилкові й невдалі вирази в нашій письменницькій мові, українська наукова термінольоґія, методика навчання рідної мови, листування з читачами в справах мови, мовні завдання, головні питання загального мовознавства, українська бібліоґрафія, рецензії, мова наших часописів та книжок і т. п.

Перше число „Рідної Мови" появиться в світ на початку січня 1933 року.

До співробітництва в журналі сердечно запрошуємо цею дорогою всіх наших українців та знавців рідної мови. Приступаємо до цього важливого видання без усяких матеріяльних засобів і без потрібного числа передплатників, але в повній надії, що всі, кому дорогий добрий розвиток української мови, всіма засобами підтримають нашу ініціятиву й численною передплатою забезпечать існування „Рідної Мови".

Хочемо оперти свій журнал хоч на нечисленний, але міцний духом групі правдивих прихильників розвитку рідної мови, що не пожаліють ані гроша, ані труду на цю висококультурну ціль. Для них при „Рідній Мові" засновується також „Бібліотека Рідної Мови", де будуть друкуватися більші відбитки або й окремі праці з українистики.

Звертаємося до всіх наших прихильників із сердечним проханням прикласти всіх своїх старань, щоби мале число наших передплатників у найближчому часі значно збільшити, бо тільки тоді буде забезпечене нормальне існування „Рідної Мови". Для цеї ціли при „Рідній Мові" постійно буде окремий „Фонд видання Рідної Мови", і про нього просимо ніколи не забувати наших прихильників та добродіїв української культури.

Щоби дати змогу й широким кругам нашого громадянства допомогти розвиткови своєї рідної мови, призначуємо на наш журнал загальноприступну передплату: 6 зл. річно, 3 зл. півпрічно, 1½ зл. чвертьрічно; для заграниці 1 американський доляр (або його вартість в іншій валюті) річно. Передплату просимо зараз же слати на адресу: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10, або вносити на конто чекове П. К. О. № 27110.

Головний Редактор і Видавець

Проф. д-р **Іван Огієнко.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 13 січня, в годині 7.30 ввечір, під ч. 72 оМріс ул. На ті збори взивається усіх членів прибути, бо є важні справи до рішення. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостей до У. Н. Союза, будуть суспендовані. Ті члени, котрі були повідомлені що вони є суспендовані, коли вирівнають свої залеглости в тім місяци, будуть приняті наново в члени. Тепер є найкраща нагода стати членом батька Союза, тільки прибудьте на збори, а секретар дасть вам як найкращі пояснення, котрі вийдуть вам на користь. Проситься тих родичів, котрих діти належать до У. Н. Союза, щоби платили за них вкладки, бо в противнім разі діти будуть суспендовані. — Іван Грабар, предс.; Юрко Довгополий, кас.; Теодор Наконечний, фін. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 січня, в годині 1-ій пполудни, в У. Н. Домі при 4-тій і оВрд ул. На деннім порядку є важні справи до полагодження, тому проситься членів конечно прибути. Також проситься довгуючих членів, щоби старалися конечно вирівнати свої залеглости. — Лука Благітка, предс.; Гр. аЗбитко, кас.; Гр. Стеців, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15 січня, в годині 2-ій пополудни, в У. Гор Клюбі при 618 В. Лакавана Еве. Проситься всіх членів прибути на збори. Костроля здасть звіт з товариськоог майна по чім відбудеться вибір уряду на 1933 рік. — Р. Рубльовський, рек. секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 332, подає до відома, що звичайний мітінґ, котрий відбувався до тепер кождої третої неділі пополудни, буде тепер відбуватися кождого 3-го понеділка по першім. Слідуючий мітінґ відбудеться 16 січня, в годині 7-мій ввечір. Проситься всіх членів і členиць прийти на мітінґ і вирівнати свої належитости, бо секретар не є обовязаний ходити від хати до хати за вкладками. Довгуючі члени коли не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. Уряд на 1933 рік вибрано як слідує: Микола Попадюк, предс.; Мих. Баліцький, фін. секр.; Петро Венгрин, кас.; Марія Туранська, рек. секр.; Яків Данилюк і Олекса Кульчицький, контр. ком.; Петро Обшанський і иМрон Ерчук, надз. хорих. — Марія Туранська, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 січня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 3322 Н. Лавренс ул. На тім мітінґу присутність кождого члена конечна. Ті члени, котрі через депресію змушені змінити свої грамоти, нехай принесуть старі грамоти і на мітінґу виповнять аплікації про виміну. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглости, будуть суспендовані. І. Сороха, предс.; І. Сорока, кас.; Ол. Будай, секр.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 15 січня, в неділю, в годині 2-ій пополудни, в домі де звичайно. Проситься членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. На зборах 11 грудня вибрано слідуючий уряд на 1933 рік: Андрій Гусар, предс.; Анна Дронь, кас.; Микола Головка, секр.; Дмитро Коритко і Іван Байдак, контрольори; Катерина Байдак, надз. хорих. — Микола Головка, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 15 січня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Гали на Делмор Еве. Проситься всіх членів явитися на означений час, бо є головні справи до вирішення, а передовсім резиґнація секретаря і вибір нового секретаря на 1933 рік. — А. Загута, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. Зач. Пр. Діви Марії, від. 112, подає до відома своїм членицям, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 січня, зараз по оБгослуженню, в гали церковній. Проситься довгуючих вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Уряд на 1933 рік вибрано як слідує: Марія Розуміло, предс.; Ева Лялік, кас.; аКтерина аГбрівська, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до загального відома, що на річнім мітінґу оТв. ім. Князя Данила 17 грудня, вибрано слідуючий уряд на 1933 рік: Іван оСрока, с. Мих., предс.; Іван аМтковський, заст.; Яким Шкібенець, кас.; еГроним Лесик, заст.; Олекса Діорка, секр.; Василь Мущинка, заст.; Мих. Долиний, вІан Жмутин, Мих. Барна і Іван Сорока, с. Мак., контрольори. Мітінґи мають відбуватися в другу неділю в місяци, в домі громади, 3322 Норт Лавренс ул. Слідуючий мітінґ відбудеться в суботу, 14 січня, в годині 6-тій ввечір, в домі громади під ч. 3322 Норт Лавренс ул. Проситься усіх членів прибути на цей мітінґ, бо є багато важних справ до полагодження. Старі урядники мають передати урядування. — вІан Сорока, предс.; Яким Шкрібенець, кас.; Ол. Діорка, секр., 234 W. Thayer St.

КЛІФТОН, ПА. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 15 січня, в годині 2-ій пополудни, в гали парафіяльній, 45-47 Говп Еве., аПсейк, Н .Дж. Є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається прийти і вирівнати свої залеглости, інакше можуть бути суспендовані. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

Судя: Ви сказали, що виходите, щоби вистаратися грошей, аби заплатити за обід. Чомуж ви не заплатили?

Обвинувачений: Мене зловили, як я хотів вистаратися грошей.

ВІЩИЙ СОН.

Прилетів біль
З широких піль,
З високої могили,
В серці втонув,
Душу торгнув,
Сльозу з очей
Тяжку добув,
І очи заросили...

І запекли, немов огень.
Глянув я геть, геть...
Чи сон це, чи омана?
В огнях, крови,
Ввесь рідний край,
Рідне село,
Садки і гай —
Вся Вкраїна кохана!

На трох конях
Війна, Смерть, Жах
Хаотично вїжджає;
Позаду них
Бій, глум, затих,
І недобитків
Бачу сумних,
І дзвін десь сумно грає...

Руїна, смуток і туга,
Голод, хороба і біда,
Все вкупі разом ходить;
Ідуть село від села,
З хати до хати. До вікна
Всі зазирають. „Ха! ха! ха!
Привикнуть з нами, як і ми"
Сказали і в друге село потягли.

Сіріло. Ясніли небеса,
Будилась ранішня краса;
Щебечуть птички в гаю,
Шумить діброва,
Темний ліс,
Кує зазуля,
Свище кіс —
Прекрасно, наче в раю!

Над селом стеляться дими,
Радіють люди — час весни.
Весна прийшла і — **Воля!**
Лунає рідна пісня гень...
Широким полем йдуть Стрільці
З прапором ясним, як огень,
І малинові в них паси,
Голубо-жовтії шлики,
Від куль у них в тілі знаки,
З яких рішалась — Доля!

Ідуть, співають. Гомонить,
Иде рідне військо, як мак горить;
Идуть Стрільці молодії
З гаслом: „Границі і кордон
Від Сяну, Карпат, аж по Дон —
Вільна Вкраїна!"

Та це лиш сон...
Мої бажання-мрії...

Однак я вірю, як в сонця схід,
Зникне неволя, як цей лід,
І сповняться надії!

Дмитро Захарчук.

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ. (43)

©1931, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

„Я певний, що ти чув про місто Німр і знаєш про його багацтва", говорив Цейд до Тарзана. „Так, часами я чув про це місто від дикунів Гала, але їх розмови я все вважав за леґенди, яких вони мають сотками". Цейд далі говорив: „Та шейк Ібн Джед певний, що таке місто існує, а тому він вирядився в далеку дорогу. Хоче розбагатіти, захопивши й розграбувавши Німр". З оповідань Цейда Тарзан довідався, що якась біла людина прийшла до табору шейка, але він не міг рішити, чи то був Стимбол, чи Блейк.

У тім часі біля шейка його брат Толог далі снував свій плян, як убити шейка та захопити його владу й багацтва, які вони награбують у Німрі. Цього лише чекав Толог, щоб виконати свій плян. Він тимчасом старався перетягнути на свою сторону деяких слуг. Феджуан, один з рабів племени Гала, тепер з нетерплячкою чекав нагоди втекти з рабства, коли вони наблизяться до джунґлів його племени. Атея все журилася долею Цейда й часто розпитувала чорних, чи може людина перейти сама через джунґлі.

Одного разу Атея запитала Феджуана: „Ти своє дитинство й юнацтво прожив отут у цих джунґлях; як ти думаєш: чи Цейд міг перейти їх і лишитися живим?" Показуючи їй на широкі простори, Феджуан сказав: „Ні! Він мусів загинути! Феджуан також боліє за долю Цейда, який був дуже добрий для своїх рабів. Я тобі співчуваю". Потім Феджуан розповів Атеї про те, що Толог має намір убити її батька шейка. Він сам старався позбутись Цейда, а тому так з ним повівся, що хотів його стратити.

„Нехай тебе Алах благословить за це!" — відповіла Атея. „Я діждуся ще того часу, коли зможу відомстити Тологови за життя Цейда!" У тім часі, як Тарзан простував з Цейдом на південь, Араби Ібн Джеда підійшли до гір, за якими вони сподівалися знайти таємниче місто Німр. Передтим, як пустилися в гори, всі чорні раби зібралися на таємничі наради. У них з тим містом були звязані багато леґенд, і вони не відважувалися переступити за гори.